

Økonomisk Politik 2025

Pejlemærker for Esbjerg Kommunes
langsigtede økonomistyring

Godkendt af Esbjerg Kommunes byråd
Januar 2025

1. Justering af den økonomisk politik

Esbjerg Kommune har siden 2012 haft en økonomisk politik, med langsigtede mål, så kommunen kan styre mod en balanceret økonomi, med mulighed for at udvikle kommunen.

Den økonomiske politik er en del af kommunens samlede styringskompleks. Den er formelt underlagt kommunens kasse- og regnskabsregulativ, og fungerer sideløbende med bl.a. den finansielle politik. I tilknytning til den økonomiske politik findes principperne for "God økonomistyring i Esbjerg Kommune". Principperne guider politikerne såvel som forvaltningerne i deres overholdelse af den økonomiske politik ved at fokusere på "styringskultur" og "styringsmål".

I forlængelse af Byrådets årlige budgetvedtagelse tages stilling til om den økonomiske politik skal justeres. En justering indbefatter en genberegning af målsætninger og pejlemærker, og der tages stilling til eventuelle nye målsætninger. Dermed sikres, at den økonomiske politik er aktuel og fortsat understøtter de kommende budgetlægninger.

Overholdelse af den økonomiske politik medvirker til at skabe overblik over det økonomiske handlerum og råderum - uden at det går ud over balancen i økonomien på længere sigt.

Handlerum og råderum er blandt andet sikret ved at Byrådet i budgetlægningen for 2025-28 har lagt en forudsætning ind om en pulje på 0,25% af driften i 2025 stigende med 0,5% af driften fra 2026 og frem. Puljen afsættes på baggrund af effektivisering og omprioritering af driften. Puljen skal være med til at skabe et nødvendigt råderum til fremtidig udvikling af kommunen, samt til politisk prioritering.

Med målsætning om afsættelse af en omprioriteringspulje omfatter den økonomiske politik 8 målsætninger, hvoraf de 4 er centrale nøgletal (fremhævet). Målsætningerne er justeret i forhold til tidligere og ser således ud for budget 2026-2029:

- 1. Overskud på den ordinære drift på 226 mio. kr. (strukturel balance 1)**
- Nettoanlægsudgifter på 170 mio. kr.
- En pulje til strategisk arealudvikling på -40/+40 mio. kr.
- 4. Overskud på det skattefinansierede resultat 56 mio. kr. (strukturel balance 2).**
- 5. Kassebeholdningen ultimo skal være positiv**
- 6. Gennemsnitlig kassebeholdning over 365 dage skal ligge over 400 mio. kr.**
- Den skattefinansierede gæld skal ikke øges over tid, uden dog at lade dette stå i vejen for fremtidige udviklingsmuligheder herunder opkøb af erhvervsarealer.
- Der afsættes en effektiviserings- og omprioriteringspulje på 0,25% af driftsudgifterne i 2025 stigende med 0,5% pr. år fra 2026. Puljen kan bl.a. anvendes til politiske prioriteringer.

Som det fremgår af målsætning nr. 3, er der afsat en pulje til strategisk jordkøb på 40 mio. kr. årligt og et tilsvarende salg af jord på 40 mio. kr. årligt. Dermed indregnes udgifter til jordkøb som udgangspunkt ikke i nettoanlægsudgifterne på 170 mio. kr. Investeringerne skal bidrage til en positiv befolkningsudvikling og en tiltrækning af nye virksomheder.

I forbindelse med regnskabsafslutningen har Esbjerg Kommune i en årrække fulgt et princip om, at der forventes en samlet opsparing i forhold til det korrigerede budget på omkring 100 mio. kr. Det indgår i den økonomisk politik, at kommunen i regnskabsafslutningen fastholder princippet om opsparing på 100 mio. kr.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven fastsættes der årligt i økonomiaftalen mellem Regeringen og KL et loft over kommunernes udgifter i form af en servicerramme og en anlægsramme.

I kommunens økonomisk politik indgår det som et centralt styringsparameter, at de aftalte kommunale service- og anlægsrammer for Esbjerg Kommune, overholdes i både budgetterne og regnskaberne.

Nedenfor beskrives baggrunden for fastsættelse af målsætningerne. Kommunens pulje til deponering omtales også kort.

2. Det skattefinansierede område, Strukturel balance, Anlæg og Gæld

2.1. Strukturel balance 1 og 2

Det skattefinansierede driftsresultat (strukturel balance 1) er defineret som kommunens nettoindtægter (skatter, generelle tilskud og udligning) fratrukket skattefinansierede nettoudgifter (driftsudgifter og renteudgifter). Overskud på driften er nødvendigt for at kunne finansiere nye anlægsinvesteringer og for at kunne afdrage på eksisterende lån. Ønskes kassebeholdningen styrket på lang sigt, kræver det et yderligere overskud på kommunens driftsresultat.

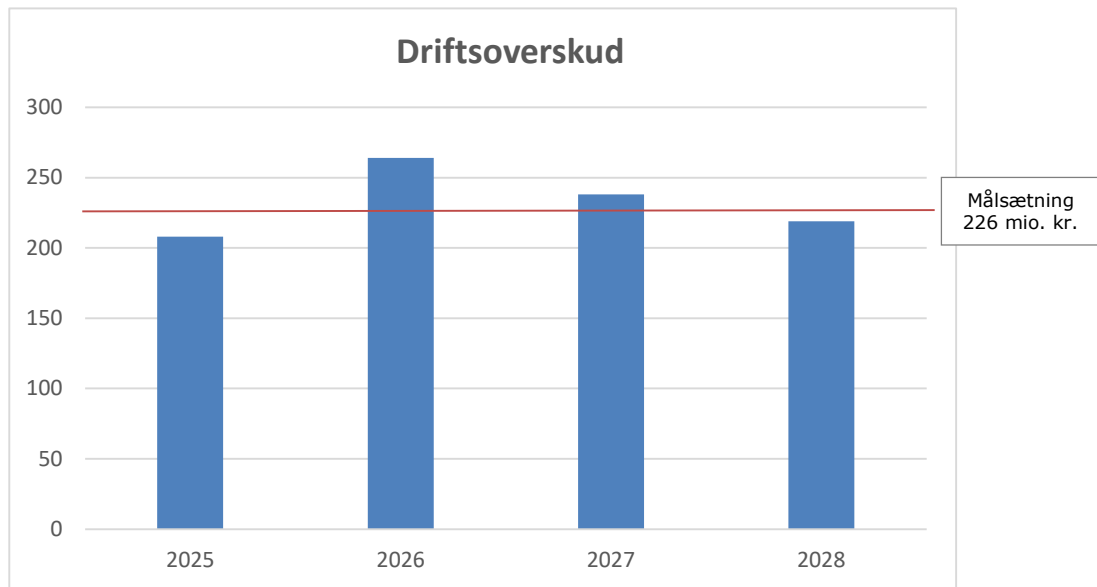
Resultatet af det skattefinansierede område (strukturel balance 2) udtrykker forskellen mellem kommunens indtægter og de skattefinansierede drifts- og anlægsudgifter. Resultatet af det skattefinansierede område er dermed lig med driftsoverskuddet jf. strukturel balance 1, fratrukket udgifter til nettoanlæg.

Et overskud på strukturel balance 2, skal helst have en størrelse, der gør det muligt at afdrage på forfalden gæld (og evt. styrke kassebeholdningen).

Sammenhængen mellem driftsoverskud og anlægsudgifter og gældsafvikling kan illustreres således:

I diagrammet herunder fremgår kommunes budgetterede skattefinansierede driftsoverskud (strukturel balance 1) som følge af det netop vedtagne budget i perioden 2025-2028.

Målsætningen om et driftsoverskud overholdes i årene 2026 og 2027, men ikke i 2025 og 2028. Der er dermed ikke basis for at opretholde et niveau for anlægsudgifter på netto 170 mio. kr. jf. målsætningen i alle årene uden at der sker et træk på kassen med det nuværende budget.

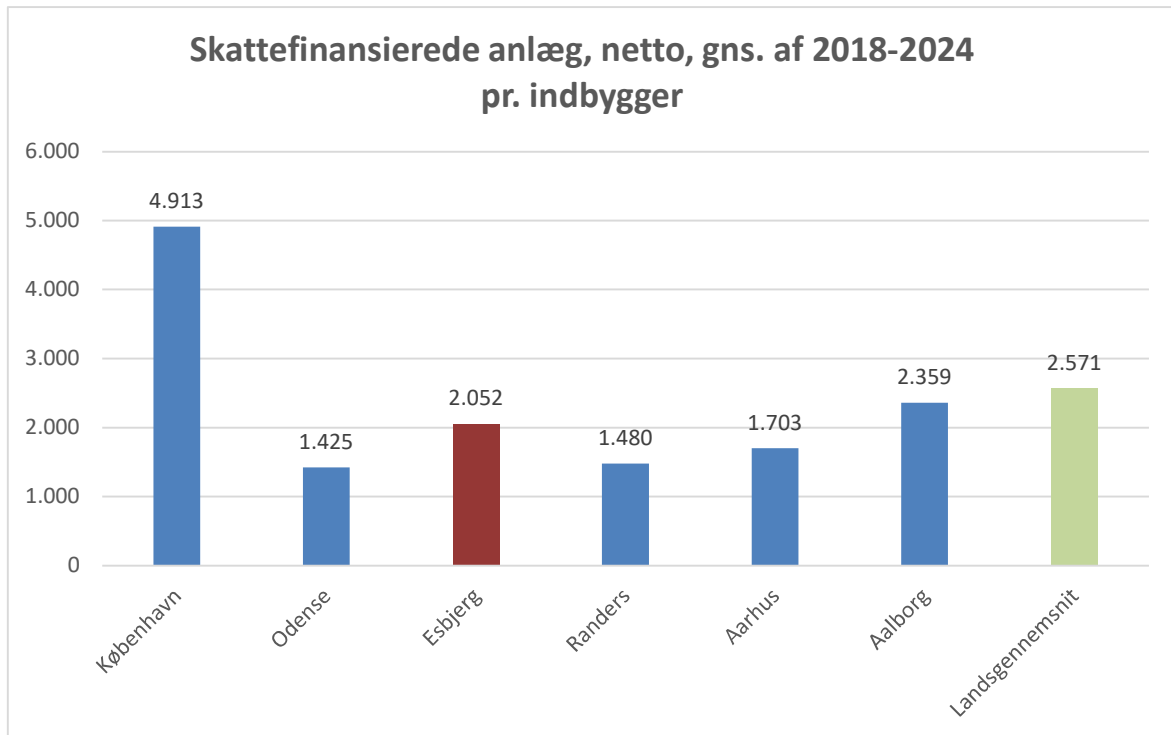
2.2. Anlægsinvesteringer

Den justerede målsætning i forhold til nettoanlægsudgifter er fastlagt til 170 mio. kr. Det er et niveau, der er realistisk at finansiere. Men 170 mio. kr. er også et niveau der umiddelbart ligger under, hvad der er budgetteret med i budget 2025-28. I gennemsnit er der i perioden budgetteret med nettoanlægsudgifter på 171,2 mio. kr.

Budgetterede nettoanlægsudgifter på baggrund af det vedtagne budget for 2025-28

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	Gennemsnit
Budgetterede anlægsudgifter	98,4	339,2	146,6	100,7	171,2

En målsætning om årlige anlægsudgifter på 170 mio. kr. er et lavere niveau end forventeligt for Esbjerg Kommune når der sammenlignes med landsgennemsnittet. I diagrammet nedenfor sammenlignes Esbjerg Kommune med 6-byernes såvel som med landsgennemsnittet. Der er tale om en sammenligning af de gennemsnitlige nettoanlægsudgifter pr. indbygger i perioden 2018-2024.

Af diagrammet fremgår, at Esbjerg kommune i gennemsnit har haft nettoanlægsudgifter på 2.052 kr. pr. indbygger. Dette er mindre end landsgennemsnittet på 2.571 kr. pr. indbygger. Skal man leve op til målsætningen om 170 mio. kr. vil det svare til, at Esbjerg Kommune brugte 1.466 kr. pr indbygger. Set i forhold til 6-byerne har København og Aalborg haft et højere anlægsniveau end Esbjerg. Odense, Randers og Aarhus Kommune ligger på et niveau omkring 1.400 kr. pr indbygger. Dette svarer umiddelbart bedre til Esbjergs målsætning om 170 mio. kr.

Et højere anlægsniveau ville enten kræve et større overskud af driften (Strukturel balance 1) eller en gældsforpligtelse, med lavere årlige afdrag.

2.3 Gældsforpligtelser og optagelse af nye lån

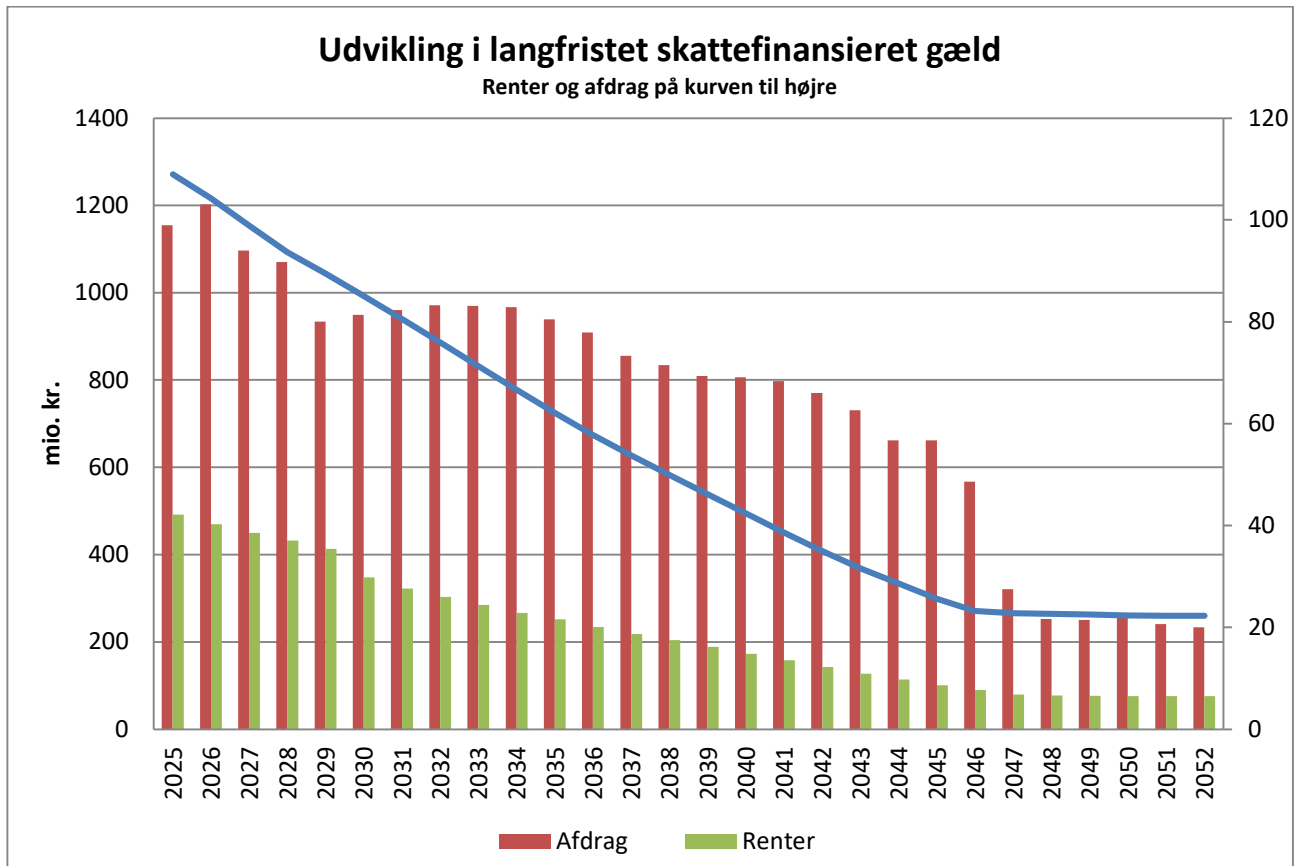
Esbjerg Kommune har en budgetteret langfristet skattefinansieret gæld på ca. 1,3 mia. kr. ved udgangen af 2024. Med den nuværende renteniveau og med global usikkerhed, indeholder den økonomiske politik en målsætning om, at den langfristede gæld nedbringes over tid. Esbjerg Kommune optager løbende nye lån til byfornyelse, energibesparende foranstaltninger, ældreboliger og forbedring af beboelsesejendomme i overensstemmelse med lånebekendtgørelsen. Ved opkøb af større arealer til erhvervsjord, vurderes det i hver enkelt tilfælde om opkøbet skal lånefinansieres. Ny lånoptagelse har historisk set ligget omkring 20 mio. kr. om året. Der er derfor i forudsætningen om nedbringelse af gælden indregnet et årligt låneoptag på 13,7 mio. kr. imens der samtidig afdrages på nuværende gæld.

I gennemsnit budgetteres med et gennemsnitligt afdrag på gælden på 100 mio. kr. årligt. Afdragene finansieres, som det tidligere er anført, af overskuddet på den ordinære drift.

Af grafen nedenfor fremgår den planlagte nedbringelse af gælden over tid. På akse til venstre kan gælden aflæses. Den starter på 1,3 mia. kr. og falder til 325 mio. kr. fra 2024 og frem til 2047.

På akse til venstre kan renter og afdrag aflæses i perioden frem mod 2052. I starten af perioden er der renteudgifter for mellem 40 og 42 mio. kr. Dette falder frem mod 2048 til ca. 6,5 mio. kr. En nedbringelse af gælden over tid forventes dermed at gøre en mærkbar forskel på renteudgifterne.

En lånepolitik, der tager retning mod at begrænse optaget af ny gæld, vil føre til lavere rente og lavere afdrag over tid. Dermed vil der på sigt kunne frigives råderum til politisk prioritering. En sådan lånepolitik vil indebære, at der udelukkende optages lån til finansiering af jordkøb, opførelser af ældreboliger eller anlægsprojekter, der betragtes som værende intelligente investeringer.

3. Likviditet, ultimo kassebeholdning og gennemsnitlig kassebeholdning

Esbjerg Kommune opererer med 2 finansielle nøgletal for kassebeholdningen. En beregnet kassebeholdning (ultimo året), og den gennemsnitlige kassebeholdning opgjort efter kassekreditreglen. Den gennemsnitlige kassebeholdning oplyses til økonomiudvalg og byråd hvert kvartal, og den indrapporteres til Økonomi- og Indenrigsministeriet, der overvåger kommunernes kassebeholdninger.

Kommunens likvide aktiver skal være tilstrækkelige til at dække de løbende drifts- og anlægsudgifter. I modsat fald vil kommunen kunne blive sat under administration af Økonomi- og Indenrigsministeriet. Kommunen skal have tilstrækkelige likvider til at leve op til "kassekreditreglen". Kassekreditreglen indebærer, at kommunens gennemsnitlige likviditet over de seneste 12 måneder skal være positiv. Det betyder, at kassebeholdning, bankindestående og andre likvide midler skal overstige kommunens kortfristede lån i form af f.eks. kassekreditter eller lignende.

Med tegn på et fald i den likvide beholdning, og med et budget der viser en ultimo kassebeholdning på 0 kr. efter fire år, er de likvide måltal vigtige at følge tæt.

For at kunne klare udsving i likviditeten fra dag til dag, og måned til måned, følges en tommelfingerregel om, at den gennemsnitlige kassebeholdning (efter kassekreditreglen) skal udgøre 2,9 procent af de samlede bruttodrifts- og anlægsudgifter. For Esbjerg Kommunes svarer det til, at kommunen som minimum skal have en gennemsnitlig kassebeholdning i størrelsesordenen 300 til 350 mio. kr. Samtidig må den beregnede kassebeholdning (ultimo året) ikke være negativ.

Tages der højde for, at der også skal være en pulje til deponering på 50 mio. kr., svarer det til en målsætning om en gennemsnitlig kassebeholdning på minimum 400 mio. kr.

4. Deponering

Kommunen har gennem en årrække haft afsat en pulje til deponering, der anvendes i forbindelse med indgåelse af eksterne lejemål, garantistillelse og andre forhold der kræver deponering.

Byrådet besluttede 4. februar 2019, at afsætte en pulje på 50 mio. kr. til imødegåelse af fremtidige deponeringsbehov. Alle ønsker om indgåelse af eksterne lejemål og garantistillelse med deponeringsbehov, kræver godkendelse i Økonomiudvalget og Byrådet. Puljen er i pt. på 50 mio. kr.

Deponerede midler er bundne i en periode på 25 år, hvorefter de gradvist frigives. Den maksimale deponeringsperiode er 25 år, hvilket svarer til den maksimale lånetid, når kommuner optager annuitets- og serielån.

Deponerede midler kan medregnes som en del af de likvide midler, men midlerne kan ikke betragtes som "ultralikvide". Det er relevant at bemærke, at likvide midler opgjort efter kassekreditreglen ikke iberegner deponerede midler. Dermed indgår deponerede ikke i det beløb, der kvartalsvis indberettes til Økonomi- og Indenrigsministeriet og dermed heller ikke i tallene til Byrådet.

Anvendelse af puljen til deponering vil hverken ændre kommunens budget eller den faktiske likviditet. Der vil i stedet være tale om, at et beløb flyttes fra puljen og til deponerede midler.

Byrådet besluttede den 21. december 2020, at kommunen indenfor måltallet på 400 mio. kr. for den gennemsnitlige kassebeholdning efter kassekreditreglen, afsætter en pulje på 5 mio. kr. til at "mellem finansiere" udgifter til projekter for lokalråd og foreninger i perioden frem til at deres bevilgede tilskud udbetales.

5. Konklusion – fastsatte nøgletal

Den økonomiske politik opsummeres i 8 mål, hvoraf de 4 er centrale nøgletal (markeret med grå baggrund):

Mål	Målbeskrivelse	Forklaring
1	Strukturel balance 1, ordinær drift Overskud: 226 mio. kr.	Overskuddet på den ordinære drift (strukturel balance 1) skal minimum være 226 mio. kr. årligt – under forudsætning af, at der som gennemsnit opereres med det vedtagne anlægsniveau på ca. 170 mio. kr./år i budgetperioden.
2	Nettoanlæg, et niveau på lang sigt på max. 170 mio. kr.	Nettoanlægget opgøres som forskellen mellem anlægsudgifter og anlægsindtægter.
3	Strategisk arealudvikling (jordkøb), der er afsat -40/40 mio. kr.	Til strategisk arealudvikling indregnes i budgettet, at der kan bruges op til 40 mio. kr. på arealudvikling, som man så forventer at få som tilsvarende indtægt, når arealerne sælges.
4	Strukturel balance 2, skattefinansieret resultat. Overskud: 56 mio. kr.	Overskuddet på det skattefinansierede resultat (strukturel balance 2) skal minimum være på 56 mio. kr. årligt – under forudsætning af, at kommunens nuværende gældsforpligtelser opretholdes nogenlunde uændret (gennemsnitligt nettoafdrag på den skattefinansierede gæld på ca. 56 mio. kr./år over budgetperioden).
5	Ultimo kassebeholdninger positiv	Den beregnede kassebeholdning (ultimo året) må ikke være negativ.
6	Gennemsnitlig kassebeholdning Minimum: 400 mio. kr.	Den gennemsnitlige kassebeholdning skal som minimum være 400 mio. kr. (Deponeringspuljen på 50 mio. kr.)
7	Den skattefinansierede gæld afdrages over den bestemte løbetid, og der optages kun nye lån i begrænset omfang.	Den skattefinansierede gæld afdrages over den bestemte løbetid, og der optages kun nye lån i begrænset omfang. Dette skal frigøre råderum til politiske prioriteringer.
8	Effektiviserings- og omprioriteringspulje på 0,25% af driftsudgifterne i 2025 stigende med 0,5% årligt fra 2026.	Der afsættes en effektiviserings- og omprioriteringspulje på 0,25% af driftsudgifterne i 2025 stigende årligt med 0,5% fra 2026 og fremefter.

6. Opsamling i 4 centrale nøgletal

Den økonomiske politik sammendrages som 4 centrale nøgletal, der som helhed understøtter den langsigtede økonomiske styring i Esbjerg Kommune.

Nedenstående figur viser de 4 nøgletal som de forventes at se ud på baggrund af det vedtagne budget, 2025-28. Der indikeres med farver om måltallet overskrides væsentligt (rød), eller om der er grund til bekymring for overskridelse (gul), eller om måltallet overholdes (grøn).

Med godkendelse af den økonomiske politik som arbejdsgrundlag for budgetlægningen for 2026-29, vil der blive udarbejdet en beregning og oversigt over det økonomiske råderum for det kommende budget.

Mål nr.	Målbeskrivelse	2025	2026	2027	2028
1	Strukturel balance, ordinær drift (-226) - = overskud	-208	-264	-238	-219
2	Strukturel balance, skattefinansieret resultat (-56) - = overs.	-109	75	-92	-119
3	Ultimo kassebeholdning (0) + = positiv	249	101	106	134
4	Gennemsnitlig kassebeholdning (400) + = positiv	700	608	543	561